

функціонування ВКО можна розглядати як множину процесів, спрямованих на досягнення визначених результатів навчання та задоволення освітніх вимог всіх учасників навчально-виховного процесу.

Рівень досконалості системи ВКО визначається за рівнем досконалості його структури, складу, якістю відносин та зв'язків між елементами системи, які є ресурсами середовища навчання ЗЗСО. Різноманітні структурні елементи системи ВКО включаються у діяльність закладу освіти та учасників навчального процесу відповідно до контексту педагогічної ситуації з метою отримати «обернений зв'язок». Специфіка обернених зв'язків у системі ВКО полягає в тому, що їх врахування служить основою для переведення системи навчання в ЗЗСО на вищий рівень досконалості. Для цього в системі ВКО передбачається наявність засобів (ресурсів), які забезпечують її діяльність, можливість здійснювати аналіз результатів контролю та оцінювання, впливати на організацію дидактичного процесу в ЗЗСО.

Аналіз світового досвіду показує, що самооцінювання навчальних закладів базується, в першу чергу, на застосуванні методів об'єктивних педагогічних вимірів результативності навчально-виховного процесу відносно когнітивних та психометричних характеристик здобувачів освіти.

Відомо, що ефективність оцінювання навчальних досягнень учнів можна визначати через ймовірність досягнення цілей, що визначені для кожного учасника процесу, через об'єднання (добуток) ймовірнісних просторів в єдиний ймовірнісний простір. Методи обчислення показників ефективності можна звести до виконання алгоритмів аналізу деяких моделей ефективності, які визначаються, як правило, за результатами натурних (педагогічних, психологічних, соціологічних) вимірів. З цих позицій підсистему засобів вимірювання можна характеризувати як систему з замкненим циклом використання, хоча результати вимірювання параметрів навчальних досягнень суб'єкта навчання (наприклад, у випадку вихідного контролю з боку зовнішнього оцінювача) відкриті і в такий спосіб набувають особливої значущості. Отже система ВКО має бути концептуально багатовимірною та орієнтована на врахування особливостей множини педагогічних та управлінських дій, спрямованих на національно орієнтовану систему цілей навчання й виховання, входячи з змістовного наповнення визначених Державними стандартами програм навчання, методів і систем оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів загальної середньої освіти.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ МОДЕЛІ САМООЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

*Т.О. Лукіна,
доктор наук з державного управління,
професор*

Запровадження механізму самооцінювання результатів діяльності закладу освіти стало однією з найпоширеніших у світі тенденцій в управлінні якістю освіти. Практика здійснення самооцінки результатів освітньої діяльності

зкладами загальної середньої освіти (ЗЗСО) була започаткована у європейських країнах понад століття тому. У ході дослідження виявлено наявність різних підходів до побудови моделей самооцінювання якості функціонування ЗЗСО, що реалізуються в освітніх системах світу. Таке розмаїття моделей самооцінювання якості функціонування ЗЗСО зумовлене національними, історичними, адміністративно-територіальними, економічними та іншими особливостями та характеризується різним ступенем регламентованості процедур і методичних інструментів.

Спільним у цих моделях є подання самооцінювання якості освіти у ЗЗСО як складової дуалістичної системи оцінювання, що заснована на поєднанні зовнішньої оцінки результатів функціонування закладу, яка здійснюється на періодичній основі спеціально уповноваженими агенціями, та внутрішньої оцінки (самооцінки) закладом досягнутої якості освіти та освітніх процесів, що реалізується закладом перманентно з урахуванням його специфіки та потреб. Зазначені моделі характеризуються циклічністю процедур оцінювання, засновані на використанні результатів внутрішнього моніторингу якості освіти для побудови загальних висновків і розробки стратегічного плану розвитку закладу та передбачають використання комбінованої оцінки школи та місцевих рад.

Виявлено наявність певних відмінностей в організаційних моделях самооцінювання якості функціонування ЗЗСО у східних (Японія, Гонконг та ін.) та європейських країнах, зокрема у переліку показників, за якими здійснюється самооцінка. Характерною ознакою багатьох моделей самооцінювання є їх орієнтація на вимірювання показників лідерства і саморозвитку як вчителів, так і управління (адміністрації) школи. Передбачається, що зазначені показники лідерства відіграють ключову роль у поліпшенні якості освіти та забезпеченні розвитку освітнього закладу. Проведене дослідження дало можливість виявити тенденцію до запровадження певних змін у переліку показників самооцінювання діяльності ЗЗСО у європейських країнах у зв'язку з масовим використанням дистанційної форми навчання, що зумовлено поширенням пандемії. Спостерігається зміщення акцентів на вимірювання спроможності закладу освіти забезпечити реалізацію дистанційної форми навчання та психологічної готовності й рівня вмотивованості учасників навчального процесу до навчання і викладання.

Не менш важливе значення для ефективного реалізації тієї чи іншої моделі самооцінювання якості функціонування закладу освіти має встановлення дієвої зворотної реакції за результатами оцінки, наявність у керівника закладу та вчителя готовності до самовдосконалення, виправлення помилок і недоліків у власній професійній діяльності та професійній компетентності.